

*Iustam ad
causam,
tria verba
sufficiunt
ait pinda-
rus.*

non desiderat, multo minus Cel-
fuseam in medico, nam cum de
re agitur, inquit Plato, frustra ele-
gantiam aut ruditatem verborum
attendimus, saltem ut rebus, & do-
ctrinæ satisfiat. Nec in amœnas
disputationes, aut odiosas alterca-
tiones me diffundam, sed quicquid
sensibus occultius se obtulit, illud
vestibus denudabo, & veritatem
rerum plane nudam ante oculos
conspicientium exponam, ad eò ut
singulis omnino, & omnibus in-
notescat: hæc breuitatem optat, nec
disputat, id ego seruabo.

Huc ergò adeste veritatem si-
tientes, studiosi, vos admiranda &
iucunda vestris oculis aspicietis
manibusque tractabitis, quæ ab-
scissa, & occulta longè à sensibus
hactenus steterunt. Nunc ipsum opus
aggredior.

*Qui nimium properat serius
absoluit. Cap. 2.*

REformator incipit elato su-
percilio. Nunc ait phar. fol.
481. nos conuertimus ad exami-
nandum salem Theriacalem an-
tiquorum, cuius preparatio tam in-
fantilis & absurda est, ut nullibi
veterum simplicitas dilucidius at-
que

*Difficiles
aditus om-
nis impe-
tus habet.*

qu
po
sa
la
ca
rel
vo
ni
pre
rel
in
vi
qu
res
tis
im
fer
dic
pat
me
ne
ri
nic
pra
ter
tu
ne
tin
tur
tib
no

HIPPOCRATES. 7

que in illa appareat &c. & paulo post: *Animalia dumtaxat gaudent sale volatili, & ferè nil prater solam terram mortuam in violenta calcinatione post se relinquunt, imò reliqua absurda silentio non involuenda, quod loco salis communis armoniacum substituerunt, re profecto ut video ne tantillum intellecta, quia sal armoniacus totus, in auras pulsus est, & sic non de viperis nec de suo addito sale quæquam illis remansit: hæc ille.*

Mihi autem non videntur veteres hoc loco inculpani absurditatis & simplicitatis, ad eò ut scribæ immaturam reprehensionem perferre debeant: sed priusquam, iudicentur audire oportet & alteram partem, & indagare, quid sit sal armoniacus veterum? & qua ratione loco communis illud substituerint? & in quem finem? & ubi denique peccarint, ut reformatoris præcocem iram & acerbam contempionem perferre mereantur?

Sed hæc omnia ut clari ora fiant necesse est salium quorundam intimam subire, & exactè horum naturam & differentiam, ex accidentibus proprijs, & sensibus cognitis non syllogismo logicali & con-

Nolite precipiti iudicio, & causa non satis excussa innoscere.

Redargue. re ea que non recte dista sunt, minime institui Hippoc. de dieta l. I.

Imaginaria hic nõ tractantur.

§ TACHENIIII

uertibili, vel imaginarijs non entibus, sed plane experimentalibus, & naturali historia examinare.

Nec si quid nescit, reliquis id scire negatum est.

Dico itaque & confirmo, animalia non solum sal volatile possidere, sed præter scribæ opinionem & vegetabilia omnia non habere à natura neque granum quidem salis fixi, nisi arte illud acquirant, & primo à notioribus ordiar, & paulatim ad occultiora progrediar.

Sal armoniacum.

Naturalem salem armoniacum, veteribus magno in usu fuisse testatur Plinius lib. 1. c. 7. *Reperitur inquit: in Africa in regione Cireniaca ad Hammonis templum usque, oblongis glebis & sub arenis.* Id confirmat Dioscorides, quod sal armoniacus natione laudatur. Hic sal est constans in igne suo modo, sapore multo fals-acidior nostro sale communi cibario, ut ostendam, & ob id medicinis vtiliorem inuenerunt, ea propter hunc commendarunt veteres pro hac re.

Sal autem Illud quod ad nos adfertur, non est in oblongis glebis, ut neque est naturale, sed componitur arte, ex naturali scilicet sale, & alcali volatili animalium, id docet eius resolutio iuxta Aristotelis axio.

axi
cid
alca
diu
nin
me
sepa
fui
ant
om
fale
ver
illo
lim
tum
not
vfi
ger
not
qua
vne
for
fal
eni
eni
ex
Ho
vsq
F
tific
viti
arte
po

HIPPOCRATES. 9

axioma. Diuiditur nimirum in acidum salis spiritum, & etiam in alcali volatile (omnia falsa in duas diuiduntur substantias, in alcali nimirum & acidum, vt paulatim mechanicè ostendam) quæ ambo separata, & rursus reconiuncta, fiunt sal armoniacum quod erat ante diuisionem. Acida pars habet omnes proprietates, vt illa, quæ e sale communi distillatur: Alcali verò eiusdem est conditionis cum illo, quod ex humana vrina sublimatur, minus tamen fætulentum: Vnde suspicari licet, quod non humanam sed Camelorum vrinam ad illud compositum elegerint: nam Camelorum vrina vt notat Plinius fullonibus vtilior, quam reliquorum animalium, vnde alcali ditior fit necesse est, fortasse, quia vt reliqua animalia sal non comedant: Commune enim sal non abluunt. *Nausicca enim, Alcinoi filia lauabat lineam ex fonte in littore maris, vt scribit Homerus Odys. lib. 6. à versu 85. vsque 96.*

Fit autem sal armoniacum artificiale, eodem modo sicut sapo, vitrum &c. Natura enim imitatur artem & hæc naturam docet Hippoc. lib. 1. de diæt. ex acida nimirum

In quod quid resolui potest ex illo necessario debet constare.

lib. 28. c. 8.

Artificiale.

10 TACHENII

rum parte salis armoniaci, & alcali urinae camelorum (ex alcali fuliginis, & spiritu salis acido communis simile sali armoniaco præparari potest) urina enim per macerationem dissolvit sal, & alcali urine, quod alias dierum cursu, in auras abiret, combibit acidam salis partem, atque sic aciditas salis & alcali urine ununtur & in neutram creaturam convertuntur, quæ massa dicitur & est sal armoniacum artificiale. *Quod autem similes mores non habet Hip. cit. loco neque cum novo creato sale concordat, sponte segregatur ad fundum: supernatantem falsum liquorem clarum coquunt, & despumant, iterumque feces subsidere sinunt, deinde coagulant in placentam: quæ est sal armoniacum, quod ad nos adfertur.*

Vires

Huius factitij salis armoniaci vires sunt mirabiles, præsertim quando per artem ad summam puritatem deducitur, nam vtero affectis cum croco magno cum fructu propinant.

in podagra

In aqua spermatis raurarum resolutum, & tepidè applicatum podagræ vehementissimum cruciatum confestim tollit, vt de podagra alibi.

Re-

HIPPOCRATES. II

Renum intollerabilem dolo-
rem in aqua sambuci solutum to-
pidè que in petijs lineis applicat um
vtilissimum esse deprehendi.

*renum do-
lor*

Vnguentum componitur con-
tra nodos & molles excrescentias,
quas Nattas vocant, quod recipit
sal: armoniaci vnciam, Cerussæ
drach. tres Cāphoræ dr. i. olei ro-
fati q. s. applicatum resoluit & at-
tenuat materiam, deindè imponi-
tur folium raphani coctum instat
cataplasmatiss, & pereunt totaliter
consumunturque insensibiliter.

Natta

Nattæ vero palpebris adnatæ
loci ratione sal armoniacum non
conuenit, sed oppodeldoch Cro-
lij satisfacit.

Oculorum pariter vngues nu-
beculasque discutit, in simplici
aqua solutum, & instillatum, se-
mel aut bis in die.

*Oculorum
unguis*

Fixatur cum calcè viua, & per a-
quã calidã rursus à calce separatur
atque in sal coagulatur, quod rur-
sus in humido loco facile in liquo-
rè fluit, in quo mercuriũ sublima-
tum dissoluunt, solutum carta
Emporetica excipiunt, globulos
formant, exsiccant & ex arena per
retortam in Qij spiritum di-
stillare promittunt, operatio qui-
dem succedit at Qus ascendit sub

*Resure
spiritus
mercurij*

sublimati forma, sicut erat ante dissolutionem.

Idem sal armoniacum alcali fixo æquali parte commistum, & ex retorta sabulo imposita leui calore pulsum edit purum vrinæ spiritum, vt de podagra clariore sermone ostendi.

Adeòque hoc sal artificiale non est illud, quod veteres pro sale thetriacali elegerunt, sed accipiebant illud naturale, quod sub arenis (*αμμος*) reperitur: vt docet Plinius citato loco, quod suo modo igni resistit, & non euolat, vt factitium illud supra dictum quemadmodum reformator existimat, quod tamen in progressu clarius patebit. Nunc priusquam progrediar, dilucidius, quid sit alcali? explicandum est.

Alcali sal quid sit?

Cap. 3.

*Sensus du.
eres vitæ
& omnium
actionum
voco.*

Sal kali

Instituti mei non est hic, vt dicitur, rem ab ovo, aut ab elementis arcescete, sed de rebus naturalibus, physicis, materialibus, & sensu notis demonstrationem agredi.

Fit itaque sal kali ex herba kali, ma,